

MYŚLĘ WŁASNYMI ŚCIEŻKAMI

Loesje

MYŚLĘ WŁASNYMI ŚCIEŻKAMI

Osiedle Jazdów w Warszawie to kolonia drewnianych domków fińskich otoczonych ogrodami. Powstało w 1945 roku dla pracowników Biura Odbudowy Stolicy. Planowano je wyburzyć, gdy mieszkańcy będą mogli przenieść się do nowych bloków.

Jednak część domków przetrwała do dziś. W wybranych działają organizacje pozarządowe, które organizują tu otwarte wydarzenia kulturalne i edukacyjne.

Z tym notatnikiem zwiedzisz Jazdów w nietypowy sposób. Zainspirujesz się tą niezwykłą przestrzenią i wykonasz kilka ćwiczeń pobudzających twórcze myślenie.

Chcesz poznać historię Jazdowa?
Zajrzyj na stronę
www.jazdow.pl/historia

MAPA MYŚLI

BIT.LY/JAZDOW1

Na początek stwórz mapę myśli związaną z Jazdowem. Z obserwacji, które w niej zbierzesz, możesz skorzystać przy kolejnych ćwiczeniach.

Mapa myśli to sposób prowadzenia notatek, który ma charakter wizualny. W centrum kartki znajduje się temat, np. słowo albo pytanie. Temat to najbardziej widoczny element mapy. Narysuj go lub napisz większymi literami na środku kartki.

Mapę stwórz na zasadzie od ogółu do szczegółu

„Ogół” to temat. Wokół niego narysuj lub wypisz bardziej szczegółowe skojarzenia z nim związane. Niech rozmiar skojarzeń będzie nieco mniejszy niż rozmiar tematu.

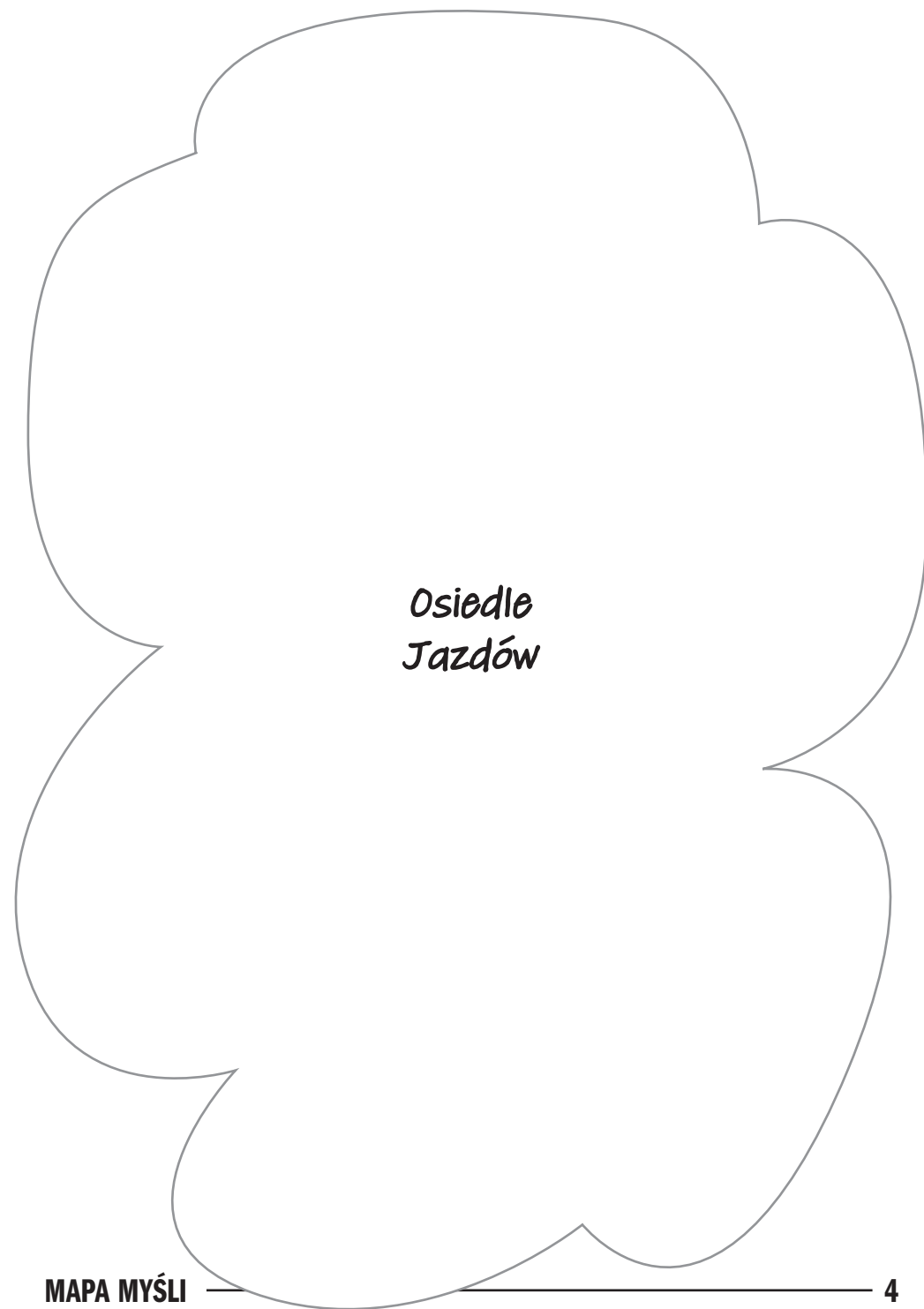
Skojarzenia połącz z tematem strzałkami

Dalej stwórz drugi poziom skojarzeń. Niech nowe skojarzenia odnoszą się do skojarzeń z pierwszego poziomu.

Połącz je strzałkami

Stwórz kolejne poziomy skojarzeń aż zapełnisz kartkę. Możesz używać różnych kolorów i różnych typów strzałek, które pokazują, jak skojarzenia łączą się między sobą.

Każda mapa myśli jest niepowtarzalna, nawet jeśli dotyczy tego samego tematu. Zależy od obserwacji i skojarzeń osoby, która ją akurat wykonuje.

Z MOJEJ PERSPEKTYWY

BIT.LY/JAZDOW2

Wybierz roślinę lub przedmiot, który masz w zasięgu wzroku. Przyjrzyj się detalom, a jeśli to możliwe - powąchaj, delikatnie dotknij. Możesz skupić się na jakiejś części, np. liściu lub oknie.

Zanotuj lub narysuj to, co uważasz za zwykłe i niezwykłe cechy wybranej rośliny lub rzeczy.

Przy cechach niezwykłych daj się ponieść wyobraźni.

Mogą to być cechy magiczne, np. ławka może nocą latać.

zwykłe	niezwykłe

Na podstawie swoich obserwacji wymyśl jej nową nazwę. Może to być proste zestawienie, np. „uśmiechnięte drzewo”. Albo **neologizm**, czyli słowo lub zwrot, który jeszcze nie funkcjonuje w języku.

Inspiracją mogą być potoczne i ludowe nazwy roślin. Podkreślają one funkcje lub cechy, np. „dzwonki polne” to kwiaty o wyglądzie dzwonek i rosnące w polu. A „śmierdziuszki” mają nieprzyjemny zapach.

Nowa nazwa

.....
.....

Na koniec wyobraź sobie, jak wygląda świat z perspektywy rośliny lub rzeczy o takiej nazwie, na przykład co robi w dzień i w nocy, co lubi, o czym marzy. Może czegoś się boi albo za kimś tęskni.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

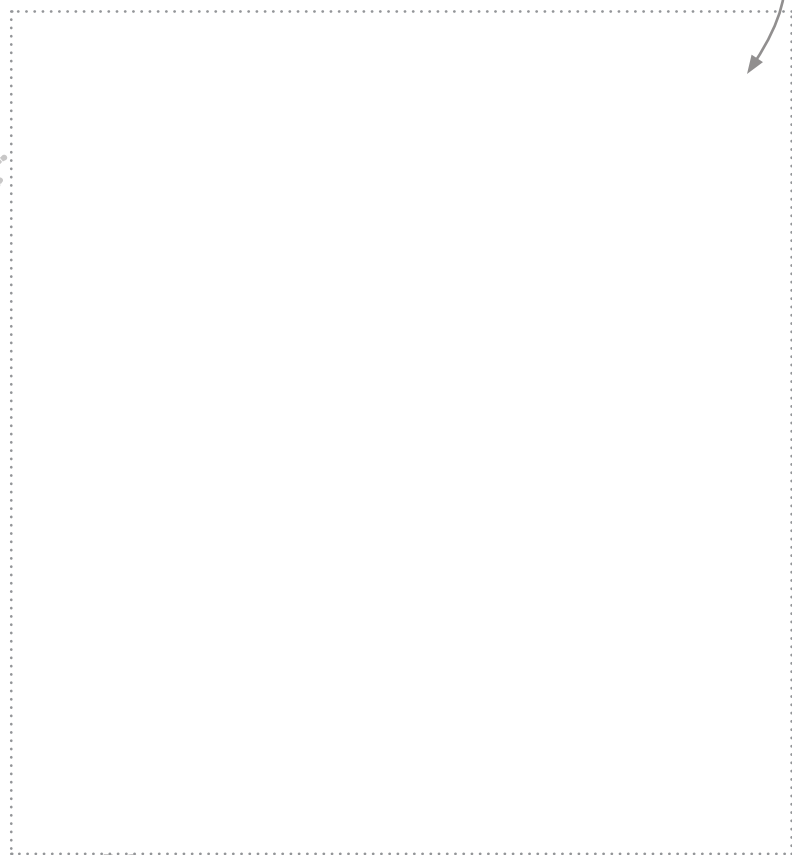
BAŚŃ

BIT.LY/JAZDOW3

Wybierz dowolną postać - osobę, roślinę, zwierzę, przedmiot.
Nadaj jej przynajmniej jedną pozytywną lub magiczną cechę.
Cechy mogą być proste, na przykład wiewiórka jest odważna,
a drzwi - zaczarowane.
Narysuj swoją postać, niekoniecznie w realistycznym stylu.

Stwórz krótką baśń, w której postać odgrywa ważną rolę.
Niech akcja rozgrywa się przynajmniej częściowo na Jazdowie.
Co jest ważne w baśniach? Magiczny świat, w który wprowadzisz
zwrotami takimi jak:

PEWNEGO DNIA **W ODLEGŁEJ KRAINIE**
ZA SIĘMIOMA GÓRAMI **ZA SIĘMIOMA LASAMI**

Poza tym fabuła, czyli wydarzenia i zwroty akcji.
Pomoże tu konstrukcja

NIESTETY **NA SZCZĘŚCIE**

Czyli raz postać mierzy się z przeciwnością losu, a później pokonuje ją.
Znów spotyka ją nieszczęście i znów znajduje sposób, by wyjść
z opresji. Baśnie często mają szczęśliwe zakończenie, jednak aby
naprawdę je poczuć, trzeba doświadczyć wielu niepowodzeń.

W baśniach przedmioty, zwierzęta i rośliny mają magiczną moc.
Czasem to dzięki nim postać przezwycięża przeszkody.

Baśnie mają **morał**, czyli podpowiadają, jak warto postępować.

Morał może być podany na końcu wprost, na przykład jako zdanie
„I dlatego warto pomagać innym”. Czasem morał wynika z przebiegu
historii: wiemy, co zrobiła postać, aby spotkało ją szczęśliwe
zakończenie.

Jeśli pracujesz z inną osobą lub osobami, baśń stwórzcie wspólnie. Wymyślajcie ją po jednym zdaniu: pierwsza osoba zaczyna na przykład od „Dawno, dawno temu” i wymyśla początek. Kolejna zaczyna nowe zdanie od „niestety”, następna od „na szczęście”. I tak dalej, aż uznacie, że historia się zakończyła.

Nie musicie spisywać baśni, aby nie spowalniać tempa akcji. Przez wiele wieków baśnie nie funkcjonowały w formie spisanej - były opowiadane.

Swoją baśń możesz zaadaptować też do formy komiksu. Komiksy są oszczędne w słowach i wiele emocji oddają graficznie, na przykład radość mogą wyrazić gwiazdki w oczach.

Tytuł:

HAIKU

BIT.LY/JAZDOW4

Haiku to krótkie wiersze, które wywodzą się z kultury japońskiej. Tradycyjnie zapisywane były japońskimi znakami kanji. Z czasem haiku zostało zaadaptowane do zapisu w innych alfabetach, a także do języka migowego.

Ze względu na adaptacje, obecnie słowem „haiku” określa się różne krótkie wiersze. Niektóre nie mają wiele wspólnego z tradycyjnym japońskim haiku. Trudno oddać znaki kanji i specyfikę kultury japońskiej w innych językach.

Co jest ważne?

Inspiracja przyrodą i obserwacja detali, na które na co dzień nie zwracamy uwagi. Mogą to być kolory i kształt roślin, zachowania zwierząt, pory roku i cykliczność przyrody.

Haiku opisuje proste sceny, na przykład skok żaby do jeziora, opadające liście. Posługuje się prostymi słowami i nie tworzy wyszukanych metafor, które często kojarzymy z poezją.

Nie poucza i nie wyjaśnia złożonych tematów.

Na czym więc polega wyjątkowość haiku?

Na tym, że tak silnie działa na wyobraźnię.

Opisuje sytuacje z życia codziennego, które odbiorcom łatwo odtworzyć w głowie. Haiku zestawia je z czymś nieoczekiwanym, przez co wywołuje wrażenie zaskoczenia i olśnienia.

Zestawienie opiera się na kontraście, np. woda w małej kałuży skojarzona jest z wielkim oceanem. Ten kontrast sprawia, że prostą scenę zaczynamy interpretować na nowo.

BIT.LY/STWORZHAIKU

Jak stworzyć haiku?

Pamiętaj, aby było krótkie i opisywało prostą sytuację ze świata przyrody. Pomyśl też o kontraście, który możesz zestawić z wybraną przez siebie sceną.

Jeśli haiku chcesz zapisać, zachowaj podział na trzy linijki.

Pierwsza linijka jest krótka, druga - najdłuższa, trzecia - krótka i często ma tyle samo sylab, co pierwsza.

W typowym haiku jest 5 sylab w pierwszej linijce, 7 w drugiej, 5 w trzeciej.

Nie jest to jednak regułą, na przykład:

*Wiosno wiosno
wspaniała jesteś wiosno
i tak dalej*

To tłumaczenie haiku japońskiego poety Matsuo Bashō.

Układ sylab w nim to 4, 7 i 4.

To haiku pokazuje, jak prosty może być dobór słów.

Zdanie „i tak dalej” tworzy kontrast, bo nie kojarzy się ze światem przyrody. Ale gdy przypomnimy sobie, że w przyrodzie pory roku następują po sobie - „i tak dalej” sugeruje, że po wiosnie będzie lato, jesień i zima.

A później znowu wiosna. I tak dalej.

Dalsza interpretacja zależy od osoby, która czyta ten wiersz.

Jak stworzyć haiku w języku migowym?

BIT.LY/HAIKUPJM

W językach migowych haiku ma luźniejszą formę.
Zamiast zapisu w 3 liniijkach, podziel haiku na 3 części wizualnie.
Na przykład weź pod uwagę czas wykonywanych znaków.

Stwórz kontrast w momencie, gdy chcesz wprowadzić zaskoczenie.
Kontrast może opierać się na znaczeniu, ale nie tylko.
Możesz dobrać znaki tak, aby jeden był na przykład wysoko, a następny nisko.

Przykładem haiku, które opiera się głównie na znaczeniu, jest utwór Marii Gibson. Poetka w pierwszej części pokazuje płynącą wodę, w drugiej znak szybkiego migania, a na końcu „takie same”.
Proste znaki zderza ze sobą i tworzy kontrast, a dzięki temu - metaforę, której interpretacja należy do odbiorców i odbiorczyń.

Pierwsze haiku w języku migowym tworzyła w latach 70. XX wieku brytyjska głucha poetka Dorothy Miles.

moje haiku

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

TOAST

BIT.LY/JAZDOW5

Wybierz dowolny element przestrzeni, który masz w zasięgu wzroku.
Na przykład budynek, roślinę czy drobną architekturę typu stojak na rower.
Może to być Osiedle Jazdów jako całość przestrzeni.

Pomyśl, co cenisz i lubisz w wybranej rzeczy.
Możesz ją określić przymiotnikami i porównaniami.
Swoje pomysły możesz zanotować.

.....

.....

.....

A teraz stwórz toast

dla wybranej przez siebie rzeczy albo Osiedla Jazdów w ogóle.

Na początku

Zaproponuj, że chcesz wnieść toast i określ, dla kogo będzie toast i z jakiej okazji. Na przykład dla najstarszego drzewa na Jazdowie w dniu jego urodzin.

Teraz rozwiń toast

Wykorzystaj pozytywne cechy i na przykład miłe wspomnienia lub zabawne zdarzenia. Z pomocą przyjdzie trzyczęściowa konstrukcja. Zaczynaj kolejne zdania od:

PO PIERWSZE PO DRUGIE PO TRZECIE / A NA KONIEC

W ostatnim zdaniu złóż życzenia i zaprosz do wzniesienia toastu inne osoby, rośliny i rzeczy wokół.

NOTATKI

NOTATKI

© Fundacja Loesje Polska 2023

Spacerownik powstał w ramach projektu „Myślę własnymi ścieżkami”
współfinansowanego ze środków Biura Kultury m.st. Warszawy

projekt współfinansuje
miasto stołeczne
Warszawa